

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/2957

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	14/2022	29.04.2022

Femundsmarka NP - Utsetting av røyerogn - Krattjønnan - 2022-2026 - Engerdal fjellstyre

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia - 29.04.2022

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Engerdal fjellstyre fra verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark, § 3 pkt. 3.3, til utsetting av befruktet røyerogn i vannene: Øvre Krattjønnan, Stortjønnan, Grunnkratlan, Djuptjønnan, Langtjønnan, Titjønnan og Vonsjøtjønnan i Engerdal.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for perioden 2022-2026.
- Røye er eneste art som skal settes ut, og rognen skal være av stedegen stamme for samme vassdrag.
- Tiltaket skal gjennomføres skånsomt og ta hensyn til naturverdiene.
- Nasjonalparkstyret skal holdes orientert om utviklingen av fiskebestanden i området. Det skal gis en tilbakemelding om virkningene av tiltaket etter utført arbeid.
- Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under arbeidet.

Det forutsettes at grunneier gir tillatelse til det aktuelle tiltaket. Samt nødvendige dispensasjoner etter annet lovverk, herunder tillatelse fra Innlandet fylkeskommune.

Behandling

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt (5-0).

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir dispensasjon til Engerdal fjellstyre fra verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark, § 3 pkt. 3.3, til utsetting av befruktet

røyerogn i vannene: Øvre Krattjønn, Stortjønn, Grunnkratlan, Djuptjønn, Langtjønn, Titjønn og Vonsjøtjønn i Engerdal.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for perioden 2022-2026.
- Røye er eneste art som skal settes ut, og rognen skal være av stedegen stamme for samme vassdrag.
- Tiltaket skal gjennomføres skånsomt og ta hensyn til naturverdiene.
- Nasjonalparkstyret skal holdes orientert om utviklingen av fiskebestanden i området. Det skal gis en tilbakemelding om virkningene av tiltaket etter utført arbeid.
- Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under arbeidet.

Det forutsettes at grunneier gir tillatelse til det aktuelle tiltaket. Samt nødvendige dispensasjoner etter annet lovverk, herunder tillatelse fra Innlandet fylkeskommune.

Saksdokumenter (følger saken)

Søknad – Femundsmarka NP – Utsetting av røyerogn – Krattjønnan – 2022-2026 – Engerdal fjellstyre av 14.03.2022

Bakgrunn

Engerdal Fjellstyre har tidligere fått innvilget søknad om planting av røyerogn i Krattjønnan for å forsøke å reetablere en bestand av stedegen fisk utgått under forsøringsperioden fra 1960-tallet og utover (2015-2019). Plantingen så langt har vært vellykket i form av at noen tusen rognkorn er påvist klekt. Tidligere innvilget søknad har nå gått ut og fjellstyret søker derfor om å få videreført denne i en femårsperiode fra 2022 til 2026. Muligheten for å lykkes med reetableringen øker naturlig nok med økt antall rogn plantet over tid og på flere ulike plasser, og fjellstyret håper at ytterligere fem år vil kunne sikre ønskede resultater.

Tiltaket omfatter vannene Øvre Krattjønn, Stortjønn, Grunnkratlan, Djuptjønn, Langtjønn, Titjønn og Vonsjøtjønn. Til utsetting av befruktet rogn skal Whitlock Vibert-bokser benyttes. Prosjektet er tenkt gjennomført ved at gytemoden fisk fanges i Store Vonsjøen. Av disse tas det rogn og melke. Befruktet rogn legges i Vibert-bokser som så plasseres på utvalgte og antatte naturlige gytelokaliteter i ovennevnte vann.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentligste urørt fjell- og skogområde.
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer
- å bevare det biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

Utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer er i utgangspunktet ikke tillatt, jf. forvaltningsplanen for Femundsmarka NP. I henhold til verneforskriftens § 3 punkt 3.3 skal

nye fiskearter eller næringsdyr for fisk ikke innføres, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utsetting av fiske fra lokale fiskestammer der dette er gjort tidligere.

Vurderinger

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Ved ønske om og behov for å kunne gjøre enkle tiltak for å bedre fisket i noen vann og vassdrag i nasjonalparken, kan nasjonalparkstyret gi tillatelse til utsetting av fisk fra stedegne stammer der dette er gjort tidligere. Innføring av fremmede fiskearter eller innføring av andre fiskeorganismer som vil kunne endre naturtilstanden, vil ikke være tillatt. I vann som fra naturens side er fisketomme vil det ikke bli gitt tillatelse til utsetting av fisk, jf. forvaltningsplanen for Femundsmarka NP.

I forbindelse med forvaltningsplanarbeidet og andre aktuelle kartlegginger av biologisk mangfold i området, vurderes kunnskapsgrunnlaget som godt. Flere lignende tiltak i andre fjellområder har vært vellykket og styret vurderer å ha kunnskap om konsekvensen av det omsøkte tiltaket. Bakgrunnen for det omsøkte tiltaket er at den stedegne røyebestanden ble utradert av forsuring i tiårene før kalking kom i gang på 90-tallet. Sur nedbør er en konsekvens av forurensning i lufta, som kommer ned på jorda sammen med nedbøren.

Utsetting og flytting av fisk har til enhver tid blitt utført i disse områdene, og i de siste 5 årene med fisk fra samme vassdrag (Vonsjøen). Fisk som produseres lokalt i naturen er bedre enn settefisk. Settefisk er en midlertidig nødløsning som ikke er bærekraftig. Vannforskriften (EUs rammedirektiv for vann) sier at alle vannressurser (i prinsippet) skal føres tilbake til sin naturlige tilstand.

Den 29.11.2021 ga Nasjonalparkstyret tillatelse til tilføring av gytegrus til Kratttjønnan. Hensikten er å restaurere gyteområdene tilbake til en god tilstand. Formålet med dette tiltaket er at stedegen gytebestand skal være livskraftig. Effekten av tiltakene med bedring av gyteforhold og utsetting av røyerogn skal evalueres etter den aktuelle perioden.

§ 9 Føre – var prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Gjeninnføring av stedegen røye vurderes å være positivt for vannene i området, og dersom man klarer å reetablere en naturlig gyting av stedegen fisk, er dette vesentlig bedre enn å drive kunstige kultiveringstiltak. Røyerogn er eneste art som er aktuell for utsetting, og rognen skal være av stedegen stamme for samme vassdrag.

Inngrepet anses å være av begrenset omfang og det vurderes til lav/ingen risiko for at disse tiltakene vil medføre en belastning for verneverdiene i nasjonalparken. Nasjonalparken er ikke utsatt for annen vesentlig negativ eller lignende påvirkning. Tiltaket anses å være av begrenset karakter. Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning, jf. nml § 10, ansees med det som ivaretatt.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, ansees ikke som relevant i denne sammenheng.

§ 12 om miljøforsvarlig teknikker og driftsmetoder.

Til utsetting av befruktet rogn skal Whitlock Vibert-bokser benyttes. Personell fra Engerdal fjellstyre har lang og god erfaring etter gjennomføring av lignende tiltak i perioden 2015-2019. Tiltaket vurderes til å være miljøforsvarlig med bakgrunn i vurderingene gjort ovenfor.